

The Status of Women in NagaTribe: A Study Based on Hahchara Naga Village of Sivasagar District

**A Project Report submitted for the fulfillment of B.A.
Degree by 6th Semester (Honours), Discipline Specific
Elective (DSE)-4, CBCS, 2023 under Dibrugarh University**

Submitted By

Name : Ritamoni Ligira

Roll No : 13410049

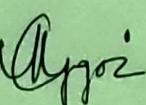
Registration No : S2028438

B.A 6th Semester, CBCS

Education (Honours)

H.C.D.G College, Nitaipukhuri

2023

Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

প্রশংসা পত্র

“নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলাব স্থিতি : শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত এক অধ্যয়ন।”

শিক্ষা বিভাগৰ ষষ্ঠ বান্ধামিকৰ ছাৰ্ট-ছাত্ৰী বৈজ্ঞানিক-টেকনিক..... যে সম্পন্ন কৰে। অনুসন্ধানকাৰীয়ে ষষ্ঠ
বান্ধামিকৰ শিক্ষাতত্ত্ব DSE 4: “প্ৰকল্প প্রতিবেদন”ৰ উপযোগীকৈ প্ৰস্তুত কৰি শিক্ষা বিভাগত স্নাতক উপাধিৰ
বাবে দাখিল কৰে।

এই প্রতিবেদন বিশেষজ্ঞ পৰীক্ষকলৈ মূল্যায়নৰ বাবে আগবঢ়োৱা হ'ল।

মানসুন্ধৰ
বিভাগীয় মুৰৰী
শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ Head
Dept. of Education
হেমচন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামী, M.C.P. College, Nitaipukhuri
নিতাইপুখুৰী, শিবসাগৰ

প্রশংসা পত্র

“নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতি : শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত এক অধ্যয়ন।”

শীষক এই ক্ষেত্ৰতিক অধ্যয়ন মোৰ তত্ত্ববধানত শিক্ষা বিভাগৰ ষষ্ঠ যান্মাসিকৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী ৰঞ্জনী দেৱীপুৰ্ণ..... যে সম্পৰ্ক কৰে। অনুসন্ধানকাৰীয়ে ষষ্ঠ যান্মাসিকৰ শিক্ষাতত্ত্ব DSE4: “প্ৰকল্প প্রতিবেদন”ৰ উপযোগীকৈ প্ৰস্তুত কৰি শিক্ষা বিভাগত স্নাতক উপাধিৰ বাবে দাখিল কৰে।

এই প্রতিবেদন বিশেষজ্ঞ পৰীক্ষকলৈ মূল্যায়নৰ বাবে আগবঢ়োৱা হ'ল।

Dvalalal
B.B.Amru
১৮/৮/২০৩

ড° ষ্প্রী কেৰ্ণ চুখ্ণ
তত্ত্ববধায়ক
শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগ
হেমচন্দ্ৰ দেৱ গোস্বামী মহাবিদ্যালয়
নিতাইপুৰুৰী, শিবসাগৰ

কৃতজ্ঞতা পত্র

পোন প্রথমে এই অধ্যয়নত বিভিন্ন দিশৰ পৰামৰ্শ আৰু সহায় আগবঢ়োৱা বাবে আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা
জনাইছে শ্ৰদ্ধাৰ ড° ৰশ্মি বেখা দুৰৱা বাইডেউক।

এই অধ্যয়নত বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত সহায় আগবঢ়োৱা আৰু সুপৰামৰ্শ প্ৰদান কৰাৰ বাবে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন
কৰিছো মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষৰ লগতে শিক্ষাতত্ত্ব বিভাগৰ মূৰব্বী অধ্যাপিকা শ্ৰীযুক্তা মানসী গাঁও বাইডেউক
লগতে বিভাগৰ সমূহ অধ্যাপিকাক।

এই অধ্যয়নৰ তথ্যদানকাৰী হাঁচৰা নগাগাঁওৰ মহিলাসকল আৰু অধ্যয়নত তথ্য সংগ্ৰহ কৰোতে
সহায় কৰা ব্যক্তিসকলৰ সহায়ৰ বাবে তেওঁলোকৰ শলাগ লৈছো।

এই প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰোতে যি সকল ব্যক্তিয়ে সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়ালে তেখেত সকলকো
যাঁচিলো সশ্রদ্ধ প্ৰণিপাত।

বিভিন্ন-লিঙ্গীয়-

অনুসন্ধানকাৰী ছাৰ্ট/ছাৰ্টী

ଘୋଷଣା ପତ୍ର

“ନଗା ଜନଜାତୀୟ ସମାଜତ ମହିଳାର ସ୍ଥିତି : ଶିରସାଗର ଜିଲ୍ଲାର ହାଁହଚବା ନଗା ଗାଁଞ୍ଚିତ
ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ ।” ମୋର ନିଜା ଅଭିଜ୍ଞତାରେ ନିବାଚିତ କ୍ଷେତ୍ରଲୈ ଗୈ ସଂଗ୍ରହ କରା ତଥ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ଓପରତ
ଭିତ୍ତି କବି ଏହି କ୍ଷେତ୍ରଭିତ୍ତିକ ଅଧ୍ୟୟନର ପ୍ରତିବେଦନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରା ହେଛେ ଆରୁ ପ୍ରତିବେଦନଖନି ଶିକ୍ଷାତ୍ମ୍ମା
ବିଭାଗଲୈ ସ୍ନାତକ ଉପାଧିର ମୂଲ୍ୟାଯନର ବାବେ ଆଗବଢ଼ୋରା ହଲ ।

ସୀତାମନୀ-ନିର୍ମିତୀ

ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ପ୍ରାଣୀ/ଛାତ୍ରୀର ସାକ୍ଷର

ঃ বিষয়সূচী ৳

প্রশংসনা পত্র

যোবণা পত্র

কৃতজ্ঞতা পত্র

তালিকা সূচী

চির সূচী

পৃষ্ঠা নং

অধ্যায়-১ : আবজ্ঞণি

১-৩

১.১ : শিরোনাম

১

১.২ : আবজ্ঞণি

১

১.৩ : অধ্যয়নের যুক্তিযুক্ততা

২

১.৪ : অধ্যয়নের উদ্দেশ্য

৩

অধ্যায়-২ : প্রণালীতত্ত্ব

৪

২.১ : অধ্যয়নের পদ্ধতি

৪

২.২ : জনসমষ্টি আৰু নমুনা

৪

২.৩ : সঁজুলি আৰু কৌশল

৪

২.৪ : তথ্য সংগ্ৰহ প্রণালী

৪

২.৫ : তথ্য বিশ্লেষণ প্রণালী

৪

২.৬ : অধ্যয়নের সীমাবদ্ধতা

৪

অধ্যায় -৩ : তথ্য বিশ্লেষণ আৰু উপস্থাপন

৫-১১

৩.১ : শিরসাগৰ জিলাৰ হাঁহচৰা নগা গাঁওৰ মহিলাসকলৰ সামাজিক,

শৈক্ষিক আৰু অৰ্থনৈতিক দিশ

৫-৭

৩.১.১ : সামাজিক গাঁথনি

৫

৩.১.২ : গৃহকৰ্মত অংশগ্রহণ

৫

৩.১.৩ : উৎসৱ অনুষ্ঠান

৫

৩.১.৪ : সন্তান জন্মৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান

৫

৩.১.৫ : বিবাহ অনুষ্ঠান

৫

৩.১.৬ : মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান

৬

৩.১.৭ : ধৰ্ম

৬

৩.১.৮ : শৈক্ষিক দিশ

৬-৭

৩.১.৯	ঃ অর্থনৈতিক দিশ	৭
৩.২	ঃ শিবসাগর জিলার হাঁচৰা নগা গাঁওৰ নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতি	৭-১১
৩.২.১	ঃ শৈক্ষিক দিশ	৭-৯
৩.২.২	ঃ সামাজিক স্থিতি	৯
৩.২.৩	ঃ উৎসৱ অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ	১০
৩.২.৪	ঃ বিবাহৰ ক্ষেত্ৰত	১০
৩.২.৫	ঃ অর্থনৈতিক স্থিতি	১০-১১
৩.২.৬	ঃ ৰাজনৈতিক দিশত অংশগ্ৰহণ	১১
৩.২.৭	ঃ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ	১১
অধ্যায় -৪	ঃ অধ্যয়নৰ ফলাফল	১২-১৩
৪.১	ঃ শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ মহিলাসকলৰ সামাজিক, শৈক্ষিক আৰু অর্থনৈতিক দিশৰ প্রাপ্ত ফলাফল	১২
৪.২	ঃ শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতিৰ প্রাপ্ত ফলাফল	১২-১৩
অধ্যায় -৫	ঃ সামৰণি	১৪
৫.১	ঃ শিক্ষাগত তাৎপৰ্য	১৪
৫.২	ঃ সামৰণি	১৪
অৱশিষ্টাংশ	ঃ	
১।	ঃ গ্ৰন্থপুঞ্জী	
২।	ঃ প্ৰশ্নসূচী	
৩।	ঃ আলোকচিত্ৰ	

Head
 Deptt. of Education
 H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

তালিকাসূচী

তালিকা

পৃষ্ঠা নং

তালিকা নং : ১.৩	শিরসাগর জিলার জনগাঁথনি	২
তালিকা নং : ২.১	জনসমষ্টি আৰু নমুনা দলৰ শ্ৰেণীকৰণ	৮
তালিকা নং : ৩.১.৮.১	শিরসাগর জিলার হাঁচৰা নগা গাঁওৰ বিদ্যালয়ৰ বিৱৰণ	৬
তালিকা নং : ৩.১.৮.২	হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ শিক্ষাগত অৰ্থতা	৬
তালিকা নং : ৩.২.১.১	হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যপ্ৰদানকাৰী মহিলাসকলৰ	
	পৰিয়ালৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অৰ্থতা	৮
তালিকা নং : ৩.২.১.২	হাঁচৰা নগা গাঁওৰ মহিলাসকলৰ শৈক্ষিক দিশ	৮
তালিকা নং : ৩.২.৫	হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ বৃত্তি	১০

পৰিশিষ্ট তালিকা

পৰিশিষ্ট ১	ঃ শিরসাগর জিলার মানচিত্ৰ	২
পৰিশিষ্ট ২	ঃ আলোকচিত্ৰ	১৬-১৭
সঁড়ুলি	ঃ	
পৰিশিষ্ট ৩	ঃ প্ৰশ়স্তুচী ১	i-ii
পৰিশিষ্ট ৪	ঃ প্ৰশ়স্তুচী ২	i-ii

↗ Head
Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

১.১ শিরোনাম (Title) :

নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলার স্থিতি : শিবসাগর জিলার হাঁচৰা নগা গাঁওত এক অধ্যয়ন।

১.২ আবস্থণি (Introduction) : বিভিন্ন জাতি-জনজাতির সমষ্টির অসম বাজ্য। অসমত নিজস্ব স্বকীয় সাংস্কৃতিক পরিচয়ের বিভিন্ন জাতি-জনজাতির লোকে সম্প্রতিরে বসবাস করি আছে। জনজাতিসকলৰ ভিতৰত গাবো, ডিমাছা, বড়ো, দেউৰী, কাৰ্বি, মিজো, মিছ়ি, বাভা, মণিপুৰী, চিংফৌ, নগা অন্যতম। এই জনজাতিসমূহ নিজস্ব ভাষা, সামাজিক বীতি-নীতি, সাজ-পাব, আ-অনংকাৰ আৰু উৎসৱ-পাৰ্বণ আদিবে পুষ্ট। সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্য বহনকাৰী বিভিন্ন জনগোষ্ঠীসমূহৰ ভিতৰত কেইটাও নগা জনগোষ্ঠীৰ লোকে অসমত সম্প্রতিৰে বসবাস কৰি আছে। নগা সকলৰ 'নগা' শব্দৰ উৎপত্তি সম্পর্কে বিভিন্ন জনে বিভিন্ন মত প্ৰদান কৰে। কছাৰীসকলে নগাসকলক নাগৰা (নাথা) বুলিছিল, ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে 'যুদ্ধপ্ৰিয় জাতি'। বহুতে আকো ক'ব খোজে যে নগাসকলে প্ৰথমে সাপ পূজা কৰিছিল। নাগ (সাপ) শব্দৰ পৰা 'নগা' নামাকৰণ হয় বুলি তেওঁলোকে অনুমান কৰে। নগাসকলৰ মাজত বহুতো ভাগ আছে যেনে - আও, আংগামা, চেমা, লাথো, কন্যাক, চাংতম, চাং, বোংমা, টাংখুল, মাও, জোমি ইত্যাদি। অসমত বসবাস কৰি থকা নগা জনগোষ্ঠী কেইটা হ'ল- কন্যাক, নক্তে, বানছু আৰু ছেমা। এওঁলোক মংগোলীয় প্ৰজাতিৰ। অসমত বসবাস কৰা এই নগা জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে অসমীয়া ভাষাৰ লগতে নিজা দোৱান ব্যৱহাৰ কৰে। এই চাৰিটা নগা জনগোষ্ঠীৰ লোকে বসতি স্থাপন কৰা অসমৰ ঠাইসমূহ হৈছে-

কল্যাক নগাসকলে শিবসাগৰ জিলার হাঁচৰা নগা গাঁও, মনাইটিং নগা গাঁও আৰু নামথাই নগা গাঁওত বসবাস কৰি আছে।

নক্তে নগাসকলে ডিব্ৰগড় জিলার জয়পুৰ বাজহ চত্ৰৰ অৰ্ণগত দিহিংকিনাৰ গাঁও, নামৰূপৰ পানীদুৰোহীয়া গাঁও আৰু চৰাইদেউ জিলাৰ সাপেখাটি গাঁওত বসতি স্থাপন কৰি আছে।

বানছু নগাসকলে চৰাইদেউ জিলাৰ সাপেখাটিৰ দেওপানী গাঁও আৰু ডিব্ৰগড় জিলাৰ নামৰূপ অঞ্চলৰ গড়ীয়াবাম গাঁওত বসতি স্থাপন কৰি আছে।

ছেমা নগাসকলে তিনিচুকীয়া জিলাৰ মাঘেৰিটা মহকুমাৰ লংটং গাঁও আৰু লালপাহাৰ গাঁওত বসতি স্থাপন কৰি আছে।

সমাজৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈছে মহিলাসকল। মহিলাসকল হৈছে সমাজৰ প্ৰতিচ্ছবি বা দাপোণ। পাৰিবাৰিক জীৱনৰ সুখ-সমৃদ্ধি আৰু স্থিতা বৰ্তাই ৰাখি সুখী পৰিয়ালৰ ধাৰণাক বাস্তৱিত কৰাত মহিলাসকলে অগ্ৰণী ভূমিকা পালন কৰে। শিশুৰ উপযুক্ত যতন, স্বাস্থ্যবৰ্ক্ষা, পুষ্টিসাধন, শিশু শিক্ষা আদিত মূল ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে মহিলাসকলে। ১৯৫০ চনত জনসাধাৰণৰ ভাৱাদৰ্শ, মূল্যবোধ, আশা-আকাঙ্ক্ষাক প্ৰতিফলিত কৰি ৰচিত হোৱা ভাৰতীয় সংবিধানৰ ১৫(১) আৰু ১৬(১) নং অনুচ্ছেদৰ সাংবিধানিক নীতি অনুসৰি পুৰুষ-মহিলা সকলোকে যোগ্যতাৰ ভিত্তিত সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, বাজনৈতিক, শৈক্ষিক ইত্যাদি সকলো ক্ষেত্ৰতে সম সুযোগ সুবিধা প্ৰদানৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া পৰিলক্ষিত হয়। ড° সৰ্বপঞ্জী বাধাকৃষ্ণনে কৈছিল- “এখন দেশৰ সাংস্কৃতিক বা আধ্যাত্মিক দিশৰ প্রতিফলন নাৰীয়েহে কৰিব পাৰে। নাৰীও পুৰুষৰ দৰেই মানুহ। তেওঁলোকৰো বিকাশৰ অধিকাৰ আছে”। শিক্ষিত মহিলাই পৰিয়ালৰ সদস্যসকলক মৰম চেনেহৰ আৱেগিক বাঙ্গোনেৰে বাঙ্গি বাখে আৰু পৰিয়ালৰ সুখ আৰু সন্তুষ্টিৰে বসবাস কৰাত সন্তোষ কৰি তোলে। পুৰুষৰ লগত সহযোগিতা আগবঢ়ায় মহিলাসকলেও সমাজৰ বিকাশত বিশেষ অৱিহণ আগবঢ়ায়। সমাজ এখন প্ৰগতিৰ পথত আগবঢ়োৱা মহিলাৰ ভূমিকা উপলক্ষি কৰিবলৈই ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়নত উক্ত বিষয়টো নিৰ্বাচন কৰা হৈছে। এই অধ্যয়ন শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত সম্পাদন কৰা হৈছে।

শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁৰিৰ বিৱৰণ :

অসমৰ উজনিত অৱস্থিত ছৃঢ়বহুৰীয়া আহোম বাজবংশৰ শাসনকালৰ সাক্ষী বহন কৰা ঐতিহাসিক জিলাখন হৈছে শিবসাগৰ জিলা। এই শিবসাগৰ নগৰৰ পৰা ১৩ কিলোমিটাৰ পূবে শিবসাগৰ হাঁচৰা নগা গাঁও। এই হাঁচৰা নগাগাঁওৰ উত্তৰে লাটুম গাঁও, দক্ষিণে কছাৰী গাঁও, পূবে লংকাক গেঁহাই গাঁও আৰু পশ্চিমে মৈৰামৰা সন্দিকে গাঁও। শিবসাগৰ বালিঘাট সংযোগী বি জি ৰোড (ভূবন গঁগে আলি, বৰ্তমানে নাজিৰা আলি নামেৰে জনাজাত)ৰ পৰা উত্তৰলৈ প্ৰায় এক কিলোমিটাৰমান দূৰত হাৰিপৰা আলিৰ দুয়োকামে প্ৰায় ৮০ ঘৰমান লোকেৰে বসতিস্থান এই হাঁচৰা নগাগাঁও অৱস্থিত।

বুৰঞ্জীৰ পটভূমিত নগাসকল আগমনৰ ইতিহাস :

এক জনশ্রুতিমতে স্বৰ্গদেউ চুঁ-পাত-ফা বা গদাধৰ সিংহৰ পৰিচৰ্যাৰ বাবে কিছু নগালোক নগাপাহাৰৰ পৰা আহিছিল। আহোম স্বৰ্গদেউ গদাধৰ সিংহই (১৬৮১-১৯৯৬) গড়গাঁৰৰ নাতিদূৰত তেওঁক পৰিচৰ্যাৰ কৰা নগালোকক মাটি-বাৰী দি নিগাজিকৈ বসবাস কৰিবলৈ সুবিধা প্ৰদান কৰিছিল। তেওঁলোকৰে বংশধৰসকলে পুৰুষানুক্ৰমে ইয়াতে বসতি স্থাপন কৰি আছে।

Head

Deptt. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

কথিত আছে যে আহোম স্বর্গদেউ চুবেমফা বা বাজেশ্বর সিংহব বাজড়কালত (১৭৫১-১৭৬৯) নগাসকলৰ পূর্বপুরুষ টায়েং কন্যাক আদি মুখ্য কৰি মুঠ সাতজন লোক চুবাইদেউ জিলাৰ শ্রীপুৰৰ উত্তৰ-পূব দিশত অৱস্থিত চিংফং নামৰ ঠাইবপুৰা আহিছিল। স্বর্গদেউ বাজেশ্বৰ সিংহই সেই সময়ৰ মৈবামৰা সত্ৰৰ সত্ৰাধিকাৰ দেবানন্দ মহন্ত দেৱক দান কৰা মাটি ফুলচেং পুখুৰী পাবত নগাসকলৰ পূর্বপুরুষ সাতজনে সাতটি ঘৰ সাজি বসতি কৰিছিল। ফুলচেং পুখুৰীপাবত বসবাস কৰি থাকোতে মহামাৰি বোগে ভয়ানক কৃপ ধাৰণ কৰাত সেই সময়ৰ সত্ৰাধিকাৰ দেবানন্দ মহন্ত দেৱক খাটনি ধৰি দুই ফাল্বাঞ্চান দক্ষিণ পূব দিশত বৰ্তমান নগা গাঁওখন প্ৰতিষ্ঠা কৰে। (কালক্রমত তাহানিৰ অবিভাজিত নগাপাহাৰ জিলাৰ কন্যাক বসতিপ্ৰধান টুৱেনচাঁ মহকুমাৰ চিংফৌ, রানচিং, লংকাই, মচা আদি বস্তিৰ পৰা নগাসকল প্ৰবজন কৰি এই গাঁৱত বসতি স্থাপন কৰিবলৈ ললে।)

আকৌ আন এক জনশ্রুতিমতে নগাপাহাৰৰ কাষতে থকা নাগিনীমৰা অঞ্চলত নগা সম্পদায়ৰ ফৈদ দুটাৰ মাজত হোৱা বিবাদৰ বাবে এটা ফৈদ আঁতৰি আহি এই অঞ্চলত বসতি কৰেহি। আকৌ অন্য এক মত অনুসৰি খাদৰ আভাৱত আৰু সন্ধানত নতুৱা বয়বস্তু সাল-সলনি কৰিবলৈ আহি ইয়াতে থাকিবলৈ লৈ এই নগাগাঁও খনৰ সৃষ্টি হোৱা বুলি কয়। মুঠতে সামাজিক, অথনৈতিক আৰু ৰাজনৈতিক কাৰণ বশত নগাসকল অসমলৈ আহি এই হাঁচৰা নগাগাঁও খনৰ জন্ম দিলৈ।

হাঁচৰা নগাগাঁওত বসবাস কৰা নগাসকল কন্যাক জনগোষ্ঠীৰ। কন্যাক নগাসকল স্বাভাৱিকতেই নিৰ্জু আৰু শাস্তিপ্ৰিয় প্ৰকৃতিৰ। তেওঁলোকে সত্য আৰু চিধা-চিধি কথাহে ভাল পায়।

চিত্ৰ নং - ১.২ শিৰসাগৰ জিলাৰ মেপ

উৎস : <https://www.mapsofindia.com>

১.৩ অধ্যয়নৰ যুক্তিযুক্তা (Rational of the Study) :

সমাজ এখনৰ আধা সংখ্যক সদস্যই মহিলা। শিৰসাগৰ জিলাৰ জনগাঁথনি লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি শিৰসাগৰ জিলাৰ মুঠ জনসংখ্যা ১,১৫১,০৫০ গৰাকী য'ত নগৰ অঞ্চলত ১,১০,০৯৬ গৰাকী আৰু প্ৰাম্য অঞ্চলত ১০,৪০,৯৫৪ গৰাকী। অৰ্থাৎ নগৰ অঞ্চলত ৫২.৬২% ব্যক্তি বাস কৰে আৰু প্ৰাম্য অঞ্চলত ৪৮.৯৬% ব্যক্তি বাস কৰে। নগৰ অঞ্চলত পুৰুষৰ জনসংখ্যা ৫৭,৯৩০ জন আৰু প্ৰাম্য অঞ্চলত পুৰুষৰ জনসংখ্যা ৫,৩১,২৮৬ জন। ইয়াৰ বিপৰীতে নগৰ অঞ্চলৰ মহিলাৰ জনসংখ্যা ৫,২,১৬৬ গৰাকী আৰু প্ৰাম্য অঞ্চলৰ মহিলাৰ জনসংখ্যা ৫,০৯,৬৬৮ গৰাকী। ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি লিংগ অনুপাতে চহৰ অঞ্চলত ৯০১ আৰু প্ৰাম্য অঞ্চলত ৯৫৬। গতিকে প্ৰাম্য অঞ্চলৰ মহিলাৰ জনসংখ্যা পুৰুষতকৈ অলগ কৰ যদিও যথেষ্ট সংখ্যকেই মহিলা।

তালিকা : ১.৩

২০১১ চনৰ লোকপিয়লৰ তথ্য অনুসৰি শিৰসাগৰ জিলাৰ জনগাঁথনি

বিৱৰণ	নগৰ	প্ৰাম্য
মুঠ জনসংখ্যা	১১০,০৯৬	১০৪০,৯৫৪
জনসংখ্যা(শতাংশ হাৰ)	৫২.৬২%	৪৮.৯৬%
পুৰুষৰ জনসংখ্যা	৫৭,৯৩০	৫,৩১,২৮৬
মহিলাৰ জনসংখ্যা	৫,২,১৬৬	৫,০৯,৬৬৮
লিংগ অনুপাত	৯০১	৯৫৬

১৫/১২/১

নিজা সাংস্কৃতিক বিচ্ছিন্নতারে অসমীয়া সংস্কৃতি তথা জাতি গঠন প্রক্রিয়াত কল্যাণ নগাসকলে উপ্লেখ্যোগ্য ভূমিকা পালন কৰিছে। শিবসাগৰ জিলাৰ প্ৰামা প্ৰধান ঠাই হাঁচৰা নগা গাঁও। এই কল্যাণ নগাসকলৰ উৎসৱ অনুষ্ঠান, জন্ম মৃত্যুৰ দণ্ডত জড়িত অনুষ্ঠান, বিবাহ পঞ্জতি, জীৱন ধাৰণৰ প্ৰণালী সুকীয়া ধৰণৰ। নগা মহিলাসকলৰ নিজা সাজ- পাৰ আৰু আ-অলংকাৰ আছে। পৰম্পৰাগত মেথোলাখনক ‘ত্ৰিশোচ’, মেঠনিক ‘খাঃ শুই’ আৰু গাত পিঙ্গা বজা গ্ৰাউজক ‘ফাক্টোঁ’ বোলা হয়। আ-অলংকাৰৰ ভিতৰত কল্যাণ মহিলাসকলে কাণফুলি ‘নাটু’, সৰ-ডাঙৰ মণিৰে তৈয়াৰী বং বিৰঙৰ ‘লিক’, হাতত পিতলৰ চাক ‘খাপচাম’ পৰিধান কৰে। কল্যাণ মহিলাসকল নিজু আৰু শাস্তিপিয়। জনজাতীয় সমাজত মহিলাসকলৰ জীৱন প্ৰণালী কেনেধৰণৰ মহিলাসকলে সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, শৈক্ষিক, বাজালৈতিক ক্ষেত্ৰত কেনেধৰণৰ ভূমিকা আৰু স্থান লাভ কৰিছে সেয়া জনাৰ উদ্দেশ্যা এই অধ্যয়ন কাৰ্য্য সম্পাদন কৰা হৈছে। বিভিন্ন গবেষণামূলক অধ্যয়নত কল্যাণ নগাসকলৰ পৰিয়াল, উৎসৱ অনুষ্ঠান, কল্যাণ গাঁও সম্পর্কে অধ্যয়ন সম্পৰ্ক হৈছে যদিও জনজাতীয় নগা মহিলা সম্পর্কে অধ্যয়ন তেনেই সীমিত। সেয়েহে এই অধ্যয়ন কল্যাণ নগা মহিলাসকলৰ বিষয়ে জনাত সহায়ক হ'ব।

১.৪ অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য (Objectives of the Study):

১. শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ মহিলাসকলৰ সামাজিক, শৈক্ষিক, অৰ্থনৈতিক দিশ সম্পর্কে অধ্যয়ন কৰা।
২. শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতি সম্পর্কে অধ্যয়ন কৰা।

- Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

দ্বিতীয় অধ্যায়

প্রণালীতত্ত্ব

২.১ অধ্যয়ন পদ্ধতি (Methodology) :

উল্লেখিত লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বৰ্ণনাত্মক জৰীপ পদ্ধতিবে এই অধ্যয়ন কাৰ্য্য সম্পাদন কৰা হৈছে।

২.২ জনসমষ্টি আৰু নমুনা (Population and Sample) :

উক্ত অধ্যয়নৰ বাবে মুঠ জনসমষ্টি লোৱা হৈছে ৪০ গৰাকী মহিলা। এই নমুনা দল শিৰসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ পৰা নিবাচিত কৰা হৈছে।

তালিকা ২.১

জনসমষ্টি আৰু নমুনা দলৰ শ্ৰেণীকৰণ

ক্রমিক নং	জিলা	গাঁওৰ নাম	জনসমষ্টি	নমুনা
১	শিৰসাগৰ জিলা	হাঁচৰা নগা গাঁও	মহিলা	৪০
মুঠ	—	—	—	৪০

২.৩ সঁজুলি আৰু কৌশল (Tools and Techniques) :

উক্ত অধ্যয়ন কাৰ্য্যৰ প্ৰয়োজনীয় তথ্য আহৰণ কৰিবৰ বাবে দুখন প্ৰশ্নসূচী প্ৰস্তুত কৰি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। অনুসন্ধানকাৰীৰ পৰ্যবেক্ষণৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে।

২.৪ তথ্য সংগ্ৰহ প্ৰণালী (Procedure of Collection of Data) :

এই অধ্যয়নত দুটা উৎসৱপৰা তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। উৎস দুটা হৈছে - প্ৰাথমিক আৰু গোণ উৎস। প্ৰাথমিক উৎস হিচাপে শিৰসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ ৪০ গৰাকী মহিলাৰ পৰা তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হৈছে। গোণ উৎস হিচাপে পাঠ্যপুঁথি, প্ৰষ্ঠ, আলোচনী, ইন্টাৰনেটৰ সহায় লোৱা হৈছে।

২.৫ তথ্য বিশ্লেষণ প্ৰণালী (Procedure of Analysis of Data) :

তথ্য বিশ্লেষণ কৰোতে প্ৰাপ্ত তথ্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বৰ্ণনাত্মক বিশ্লেষণ পদ্ধতি, পাৰিসাংখ্যিক পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। নমুনা দলে প্ৰদান কৰা প্ৰশ্নসূচীৰ সংগ্ৰহ কৰি প্ৰশ্নসূচীসমূহ একেলগ কৰি লোৱা হ'ল আৰু শতকৰা (%) দণ্ডিত্ৰ (Bar Diagram)ৰ সহায় লৈ বিশ্লেষণ কৰা হ'ল।

২.৬ অধ্যয়নৰ সীমাবদ্ধতা (Limitation of the Study) :

- (১) শিৰসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত এই অধ্যয়নৰ পৰিসৰ সীমাবদ্ধ কৰা হৈছে।
- (২) শিৰসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ কন্যাক নগাজনগোষ্ঠীৰ মাজতে এই অধ্যয়ন সীমাবদ্ধ কৰা হৈছে।
- (৩) শিৰসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত ৪০ গৰাকী মহিলাৰ মাজত এই অধ্যয়ন সীমাবদ্ধ কৰা হৈছে।

তৃতীয় অধ্যায়

তথ্য বিশ্লেষণ আৰু উপস্থাপন

৩.১ শিবসাগর জিলার হাঁচৰা নগা গাঁওৰ নগা মহিলাসকলৰ সামাজিক, শৈক্ষিক আৰু অৰ্থনৈতিক দিশ

৩.১.১ সামাজিক গাঁথনি :

হাঁচৰা নগা গাঁওখন পিতৃপ্রধান গাঁও। পিতৃ ঘৰখনৰ মুৰব্বী। মহিলাসকলে ঘৰৰ মুৰব্বীজনক যথেষ্ট সম্মান আৰু মানাতা প্ৰদান কৰে। নগাসকলৰ কন্যাক জনজাতিৰ সমাজত নাৰী পুৰুষ উভয়ৰ মাজত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ভাগ আছে। এই ভাগ অনুযায়ী সামাজিক অনুষ্ঠানত মহিলাসকলে নিজৰ নিজৰ দায়িত্বত থকা কাম সুচাক বাপে কৰিব লাগে। কন্যাক নগাসকলৰ জাতীয় জীৱনৰ অংগ মৰংঘৰ। গাঁৱৰ কেন্দ্ৰস্থলত অৱস্থিত এই মৰংঘৰটো ১৭৭৫ চনতে প্ৰতিষ্ঠা হৈছিল। এই মৰংঘৰত গাঁওৰ কোনো ব্যক্তি দোষী প্ৰমাণিত হ'লে জেষ্টসকলে বিচাৰ কৰে। দোষী প্ৰমাণিত হ'লে বাইজে যি ৰায় দিয়ে সেয়া চুড়ান্ত ৰায় হয়। মহিলাসকলে গাঁওত বৰ্তি থকা এনেধৰণৰ বিচাৰ পদ্ধতি মানি চলে।

৩.১.২ গৃহকৰ্মত অংশগ্ৰহণ :

মহিলাসকলে ঘৰুৱা কামত অংশ গ্ৰহণ কৰে। নগা মহিলাসকলে বৰুৱা কাৰ্য্য, গৃহ-সজ্জা, ঘৰৰ ভিতৰে-বাহিৰে চাকাই কাৰ্য্য, সন্তানৰ প্ৰতিপালন আদি সকলো কাৰ্য্য নিয়াৰিকৈ সম্পাদন কৰে। তেওঁলোকে ঘৰুৱা কামত অংশ গ্ৰহণ কৰি আনন্দ লাভ কৰে। তেওঁলোকে ঘৰুৱা কামত অংশগ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত স্বাধীনতা লাভ কৰে।

৩.১.৩ উৎসৱ অনুষ্ঠান :

উৎসৱ অনুষ্ঠান মানৱ জীৱনৰ এক অপৰিহাৰ্য অংগ। কৃষিজীৱী জনজীৱনত ৰীতি-নীতি, আচাৰ-আচৰণ, নৃত্য-গীত, বাদ্যযন্ত্ৰ আদি উপাদানসমূহৰ মাধ্যমেৰে লোকসমাজে যিবিলাক অনুষ্ঠান পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰি আহিছে এইসমূহেই হৈছে উৎসৱ অনুষ্ঠান। হাঁচৰা নগা গাঁওত বসবাস কৰা কন্যাক নগা জনগোষ্ঠীৰ স্বকীয় উৎসৱ অনুষ্ঠান আছে।

আওলিং উৎসৱ :

কন্যাক নগাসকলে পালন কৰা এক কৃষিভিত্তিক উৎসৱ হৈছে আওলিং উৎসৱ। প্ৰতিবছৰে এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম সপ্তাহত কন্যাক নগাসকলে আওলিং উৎসৱৰ পালন কৰে। পাঁচদিনীয়াকৈ পালন কৰা এই আওলিং উৎসৱৰ দ্বাৰা তেওঁলোকে নৱৰ্বৰ্ক আদৰণ জনায়। উৎসৱৰ প্ৰথম দিনা প্ৰতিটো ফৈদে একোটাকৈ গাহৰি ভোজ খোৱাৰ উদ্দেশ্য মৰংঘৰত বাঞ্ছি থয়। উৎসৱৰ দ্বিতীয় দিনা প্ৰতিটো ফৈদে পৰিয়ালৰ এঘৰত আগদিনা বাঞ্ছি থোৱা গাহৰিটোৰ মাংস আৰু পৰম্পৰাগত পানীয় 'যু'ৰে সম্প্ৰতিৰে ভোজ থায়। উৎসৱৰ তৃতীয় দিনা প্ৰত্যেক ঘৰতে পৰিয়ালৰ মংগল কামনার্থে 'আনাকপু' বা বংশ পূজা কৰা হয়। এই বংশ পূজা সম্পন্ন হোৱাৰ পাছত প্ৰতিটো ফৈদেৰ পুৰুষ আৰু মহিলাই সুকীয়াকৈ বংশৰ গোটেই কেইঘৰত নৃত্য-গীত পৰিবেশন কৰে। চতুৰ্থ দিনা কন্যাক জনজাতিৰ সকলো লোকেই শ্ৰেষ্ঠতম পৰম্পৰাগত জনজাতীয় ৰঙ বিৰঙৰ সাজ-পোছাক আৰু আ-অলংকাৰেৰে সু সজ্জিত হয়। নগা মহিলাসকলে পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰা এই আওলেং উৎসৱত তেওঁলোকৰ নিজৰ দায়িত্ব সূচাৰুৰাপে পালন কৰে আৰু আনন্দৰে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

ঐশ্বে উৎসৱ :

আওলিং উৎসৱৰ ছমাহৰ পাছত কন্যাক নগাসকলে ঐশ্বে উৎসৱ পালন কৰে। ঐশ্বে উৎসৱৰ প্ৰথম দিনা প্ৰতিটো ফৈদে এটাকৈ গাহৰি মৰংঘৰত বাঞ্ছি থয়। উৎসৱত দ্বিতীয় দিনা প্ৰতিটো ফৈদে বাঞ্ছি থোৱা গাহৰি কেইটা মৰংঘৰৰ পৰা আনি পৰিয়ালৰ এঘৰত ভোজ থায়। কৃষি কৰ্ম সামৰি কন্যাক নগাসকলে ঐশ্বে উৎসৱত আনন্দমনেৰে ভোজ ভাত খাই ফুৰ্তি কৰে। নগা মহিলাসকলেও এই ঐশ্বে উৎসৱত সূচাকভাৱে দায়িত্ব পালন কৰে আৰু আনন্দমনেৰে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

৩.১.৪ সন্তান জন্মৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান :

কন্যাক নগাসকলে সন্তান জন্মৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান নিজা স্বকীয় নিয়মেৰে পালন কৰে। তেওঁলোকে সন্তান জন্ম হোৱাৰ পাছত উপৰিপুৰুষৰ নামেৰে সন্তানৰ নামকৰণ কৰে। সন্তানৰ পাঁচ মাহ হোৱাৰ পাছত 'ওথুম' (অন্নপ্রাসন) অনুষ্ঠান পালন কৰা হয়। 'ওথুম' (অন্নপ্রাসন) অনুষ্ঠান সন্তানৰ জন্মৰ পৰা পাঁচবাৰ পূৰ্ণিমা হোৱাৰ পাছত নতুন জোন ওলোৱাৰ দিনা পতা হয়। সেইদিনা বাতি বাব বজাত মাক দেউতাক থকা এজনী ছেৱালীয়ে কুকুৰা মাংসৰ আঞ্চা আৰু বৰা চাউলৰ ভাত কেঁচুৱাটোক খুৰায়। পাছদিনা গাঁওৰ বাইজক সন্তানৰ মঙ্গলৰ অৰ্থে গাহৰি মাংস আৰু পৰম্পৰাগত পনীয় 'যু'ৰে ভোজ ভাত খুৰায়।

৩.১.৫ বিবাহ অনুষ্ঠান :

কন্যাক নগাসকলৰ বিবাহ অনুষ্ঠানক 'নাউয়া পইপু' বোলা হয়। তেওঁলোকে বিবাহ অনুষ্ঠানত ছমাহ বা এবছৰ আগতে টইকাৰু' নামৰ এক অনুষ্ঠান পালন কৰে। এই অনুষ্ঠানটোত দৰা ঘৰৰ মানুহে কইনাৰ বাবে এডাল সৰু লোহাৰ যাঠি (পাচুখাপচাং) আৰু এযোৰ কাঁহ ধাতুৰ থাক (থাপছাং) দি বিবাহৰ দিন ধার্য কৰে। বিবাহৰ দিনা কইনাৰ ঘৰত বাতিপুৱা বয়োজ্যেষ্ঠ পুৰুষসকলে দৰাৰ নামত ইষ্টদেৱতালৈ এটা গাহৰি উচ্চৰ্গা কৰে। সন্ধা হোৱাৰ পাছত দৰাঘৰৰ পৰা বায়েক, পেহীয়েক, খুৰীয়েক আৰু দৰাৰ

Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Mitali Mukhuri

সর্বীয়ে কইনাৰ ঘৰলৈ বৰষাত্ৰী হৈ আছে। উজ্জ্বলখণ্ডগ্য যে কল্যাক নগাসকলৰ সমাজত দৰাজন বৰষাত্ৰী হৈ নাযাব। দৰাৰ ঘৰৰ পৰা কইনাৰ পিতৃ-মাতৃক গাঁ-ধন হিচাপে কাহিৰ সক আকৃতিৰ এখন ঢাল (মূলাং) দিব লাগে। দৰা ঘৰত লাইখুটাৰ ওচৰত ধিয় সদস্যাসকলে কইনাক বোৱাৰী হিচাপে গণ্য কৰে।

৩.১.৬ মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান :

কল্যাক নগাসকলে মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠানক 'বানৱাজ' বুলি কৱয়। এই অনুষ্ঠান ব্যক্তিৰ মৃত্যুৰ তিনিদিনৰ পাছৰ দিনা পতা হয়। বাতিপুৰা গাঁৰৰ বয়োজেষ্ট মহিলাসকলে পিঠা খুনি তৰাপাতত বাঞ্ছি দুটা টোপোলা ছাইৰ তলত পুতি থয়। সৌহাতৰ টোপোলাটোত মৃতকৰ পৰিয়ালে এজন এজনকৈ স্পৰ্শ কৰি মৃতকৰ নাম লৈ পৰিয়ালৰ পৰা বিদায় জনায়।

৩.১.৭ ধৰ্ম :

কল্যাক নগাসকল প্ৰধানত হিন্দু ধৰ্মৰলঘী। দুৰ্শব বা ভগৱানক কল্যাক নগাজনগোষ্ঠীৰ লোকে 'কাৰাং' বুলি কৱয়। এই 'কাৰাং' হ'ল আকাশৰ দেৱতা। কল্যাক নগাসকলে উপবিষ্ণুৰ বিষ্ণুমান বীতি বিধাস কৰে। প্ৰতিঘৰ মানুহে এটা সুকীয়া সুফল কামনাৰে বধ কৰে আৰু লাইখুটাৰ তলত সেৱা কৰে। নগা মহিলাসকলে এনেধৰণৰ ধৰ্মীয় কাৰ্য্যত সহযোগিতা আগবঢ়ায়।

৩.১.৮ শৈক্ষিক দিশ :

সমাজৰ উন্নতি আৰু প্ৰগতিৰ মূল চালিকা শক্তি হৈছে শিক্ষা।

শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত থকা একমাত্ৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়খনৰ নাম নগা গাঁও গভৰ্ট জুনিয়ৰ বেচিক স্কুল। এই বিদ্যালয়খন ১৯৪৫ চনতে স্থাপিত হৈছিল। বিদ্যালয়খন খেলুৰা শিক্ষাখণ্ডৰ অনুগৰ্হণ।

তালিকা : ৩.১.৮.১

শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ বিদ্যালয়ৰ বিবৰণ :

বিদ্যালয়ৰ নাম	স্থাপিত	চৰকাৰী/বেচিকচৰকাৰী
নগাগাঁও গভৰ্ট জুনিয়ৰ বেচিক স্কুল	১৯৪৫	চৰকাৰী

নগা মহিলাসকল শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আগ্ৰহী। নগা মহিলাসকলে শিশুক উপযুক্ত শিক্ষা প্ৰদান কৰাত সহায় কৰে। কল্যাক নগাসকলৰ কোনো নিজা লিখিত ভাবা নাই। তেওঁলোকে নিজৰ দোৱানৰ দ্বাৰা মনৰ ভাৰ প্ৰকাশ কৰে। তেওঁলোকে ইংৰাজী বা অসমীয়া ভাষাৰ মাধ্যমৰ দ্বাৰাই নিজৰ সন্তানক পঢ়া-শুনা কৰোৱায়। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত নগা গাঁওৰ মহিলাসকল আগবাঢ়ি যোৱা দেখা যায়। এইখন গাঁৰৰ এগৰোকী ছোৱালীয়ে ২০১৬ বৰ্ষত চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ প্ৰসূতি বিভাগত স্নাতকোত্তৰ শ্ৰেণীত উভাঁণ হৈ বৰ্তমান ঘোৰহাট চিকিৎসালয়ত কৰ্মৰত হৈ আছে।

হাঁচৰা নগাগাঁৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ তালিকাৰ নথি দেখুৱা হৈছে। তালিকাখন দণ্ডিত অংকন কৰা হৈছে।

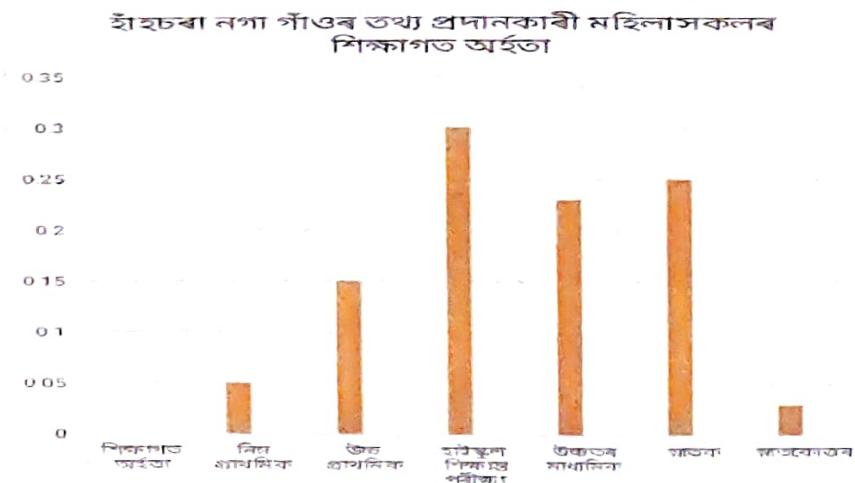
তালিকা : ৩.১.৮.২

হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ শিক্ষাগত অৰ্হতা

শিক্ষাগত অৰ্হতা	সংখ্যা	শতকাৰা হাৰ
নিম্ন প্ৰাথমিক	২	৫%
উচ্চ প্ৰাথমিক	৬	১৫%
হাইস্কুল শিক্ষাত্ম পৰীক্ষা	১২	৩০%
উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষাত্ম পৰীক্ষা	৯	২৩%
স্নাতক	১০	২৫%
স্নাতকোত্তৰ	১	২%
মুঠ	৮০	১০০%

উৎস : ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন

উপরোক্ত তালিকাখনৰ পৰা দেখা গ'ল যে হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উভ্যেই মহিলাৰ সংখ্যা সৱাধিক ৩০%। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত ৫% নিম্ন প্ৰাথমিক, ১৫% উচ্চ প্ৰাথমিক, ২৩% উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষান্ত পৰীক্ষা, ২৫% স্নাতক আৰু ২% মহিলা স্নাতকোন্তৰ ডিপ্ৰীধাৰী।

গতিকে এইটো স্পষ্ট হৈছে যে নগামহিলাসকল শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সচেতন। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত মহিলাসকল আগবঢ়ি গৈছে। গতিকে শৈক্ষিক দিশত মহিলাসকল আগবঢ়া বুলিব পাৰি।

৩.১.৯ অৰ্থনৈতিক দিশ :

মানুহৰ জীৱন ধাৰণ প্ৰণালীৰ লগত অৰ্থনৈতিক দিশ জড়িত হৈ থাকে। পূৰ্বতে কন্যাক নগাসকলে বুম খেতি কৰিছিল যদিও বৰ্তমান অসমৰ জলবায়ুৰ লগত খাপখোৱা শালি আৰু বামখেতি কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰে। বামখেতিৰ ভিতৰত আলু, কচু, আদা, জলকীয়া আৰু অন্যান্য শাক-পাঁচলিৰ খেতি কৰে। মহিলাসকলে কৃষি কাৰ্য্যত পুৰুষসকলক সহায় কৰে। কন্যাক নগাসকলে কাপোৰত ডিজাইন কৰা, চিলনি কৰা ইত্যাদি শিল্প গৃহ সজ্জাত ব্যৱহাৰ কৰে। মহিলাসকলে গাহবি, হাঁহ, কুকুৰা আদি পোহি ঘৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশত অৰিহণা যোগায়। মহিলাসকল কৃষি কাৰ্য্যৰ উপৰিও বয়নশিল্প, পশুপালন, ব্যৱসায় আৰু চাকৰিৰ লগত জড়িত।

গতিকে এইটো স্পষ্ট হৈছে যে নগামহিলাসকল বিভিন্ন কৰ্মত নিয়োজিত হৈ পৰিয়ালৰ অৰ্থনৈতিক দিশত অৰিহণা যোগাইছে।

৩.২ শ্ৰিসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতি

৩.২.১ শৈক্ষিক দিশ :

শিক্ষা মানৰ জীৱনৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ। সমাজ এখন প্ৰগতি আৰু উন্নয়নৰ পথত আগুৱাই নিয়াত শিক্ষাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ পৰিয়ালৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ এখন তালিকা তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

Head
Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

তালিকা : ৩.২.১.১

হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যপ্রদানকাৰী মহিলাসকলৰ পৰিয়ালৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অহৰ্তা

শিক্ষাগত অহৰ্তা	সংখ্যা	শতকৰা হাৰ
নিম্ন প্ৰাথমিক	২	৫%
উচ্চ প্ৰাথমিক	১	২%
হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষা	৮	২০%
উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষান্ত পৰীক্ষা	১৫	৩৮%
স্নাতক	১১	২৮%
আইন	২	৫%
স্নাতকোত্তৰ	১	২%
মুঠ	৮০	১০০%

উপৰোক্ত তালিকাখনৰ পৰা দেখা গ'ল যে তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ পৰিয়ালৰ মহিলাৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অহৰ্তা হৈছে স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰীধাৰী ২%। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ পৰিয়ালৰ মহিলাৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অহৰ্তাৰ ভিতৰত ৫% আইন বিষয়ৰ, ২৮% স্নাতক ডিগ্ৰীধাৰী, ৩৮% উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ, ২০% হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ, ২% উচ্চ প্ৰাথমিক আৰু ৫% নিম্ন প্ৰাথমিক উত্তীৰ্ণ।

হাঁচৰা নগা গাঁৱৰ মহিলাসকল শৈক্ষিক দিশত আগবঢ়া বুলিব পাৰি। তলৰ তালিকাত তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ শৈক্ষিক দিশৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰা হৈছে।

তালিকা : ৩.২.১.২

হাঁচৰা নগা গাঁৱৰ মহিলাসকলৰ শৈক্ষিক দিশ

ক্ৰমিক নং	সূচকসমূহ	সংখ্যা	শতকৰা হাৰ
১	প্ৰচলিত শিক্ষা ব্যৱস্থা সম্পর্কে জ্ঞাত	৪০	১০০%
২	সন্তান/পৰিয়ালৰ শিশুৰ পঢ়া-শুনা ক্ষেত্ৰত সজাগ	৩৯	৯৮%
৩	সন্তান/পৰিয়ালৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত অংশ গ্ৰহণ	৩৫	৮৮%
৪	সন্তান/পৰিয়ালৰ শিশুৰে অধ্যয়নৰত শিক্ষানুষ্ঠান সভা-সমিটি বা অন্যান্য কাৰ্যসূচীত অংশ গ্ৰহণ	৩২	৮০%

উৎস : ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন

উপরোক্ত তালিকার পৰা প্ৰাপ্তথাসমূহ দণ্ডিত্ৰৰ সহায়ত দেখুওৱা হৈছে

তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ শৈক্ষিক দিশ

12

ইয়াৰ পৰা দেখা গ'ল যে হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ 100% মহিলাই মত পোষণ কৰে যে তেওঁলোক প্ৰচলিত শিক্ষা ব্যৱস্থা সম্পৰ্কে জ্ঞাত।

তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ১৮% মহিলাই মত পোষণ কৰে যে তেওঁলোক সন্তান/পৰিয়ালৰ শিশুৰ পঢ়া-শুনা ক্ষেত্ৰত সজাগ।

তথ্যপ্ৰদানকাৰী মহিলাসকলৰ ৮৮% মহিলাই মত পোষণ কৰে যে তেওঁলোক সন্তান/পৰিয়ালৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

৮০% তথ্যদানকাৰী মহিলাই ব্যক্ত কৰে যে তেওঁলোকে সন্তান/পৰিয়ালৰ শিশুৰে অধ্যয়নৰত শিক্ষানুষ্ঠানত অনুষ্ঠিত সভা-সমিতি বা অন্যান্য কাৰ্যসূচীত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ৭৫% মতপোষণ কৰে যে তেওঁলোকে গাঁওত অনুষ্ঠিত শৈক্ষিক অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰে। তেওঁলোকে মত পোষণ কৰে বিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত বাৰ্ষিক খেল-ধৰ্মোলি অনুষ্ঠানত, শিশু দিৰসত, শৈক্ষিক সজাগতা সভাত, বিশেষ বক্তৃতা অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

ওপৰৰ বিশ্লেষণৰ পৰা এইটো স্পষ্ট হৈছে যে শৈক্ষিক দিশত নগা মহিলাসকলৰ হিতি সন্তোষজনক। তেওঁলোকে শৈক্ষিক দিশত অংশ গ্ৰহণ কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰে। সৰহসংখ্যক তথ্যপ্ৰদানকাৰী মহিলাই সন্তান/পৰিয়ালৰ শিশুৰ পঢ়া-শুনাৰ ক্ষেত্ৰত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

৩.২.২ সামাজিক হিতি :

কন্যাক নগাসমাজত সামাজিক সিদ্ধান্ত সমূহ গাঁৱৰ বয়োজেষ্টসকলে গ্ৰহণ কৰে। গাঁৱৰ বয়োজেষ্টসকলে গ্ৰহণ কৰা সামাজিক সিদ্ধান্তসমূহ মহিলাসকলে মানি চলে। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ সকলোৱে বিয়া-স্বাহাৎ আদি সামাজিক অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

কন্যাক নগাসকলৰ মাজত নাৰী পুৰুষ উভয়ৰ মাজত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ভাগ আছে। এই ভাগ অনুসৰি বিভিন্ন উৎসৱ আদিত মহিলাসকলে সমজুৱাকৈ নিজৰ দায়িত্বত থকা কাম কৰিব লাগে।

গতিকে দেখা গ'ল যে কন্যাক নগাসকলৰ সমাজত নাৰীৰ স্থান পুৰুষৰ সমান নহয়। পুৰুষসকলক মহিলাসকলে যথেষ্ট সন্মান কৰি চলে।

Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

চতুর্থ অধ্যায়

অধ্যয়নৰ ফলাফল

৩.২.৩ উৎসর অনুষ্ঠানত অংশথহণ :

কন্যাক নগাসকলৰ পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰা উৎসৱ অনুষ্ঠান সমূহ হৈছে আওলিং উৎসৱ, ঐঞ্জে উৎসৱ আৰু পামো উৎসৱ। পৰম্পৰাগতভাৱে শসা চপোৱাৰ পাচত পালন কৰা উৎসৱটি হৈছে ঐঞ্জে উৎসৱ। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ১০০% ই মত পোষণ কৰে যে পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰা উৎসৱ অনুষ্ঠানত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

৩.২.৪ বিবাহৰ ক্ষেত্ৰত :

নগা জনজাতীয় সমাজত একে গোত্ৰৰ মাজত বিবাহ সম্পাদন হয়। কন্যাক নগাসকলৰ পৰম্পৰাগত নিয়ম অনুসৰি কইনা আনিবলৈ দৰা বা মাক-ডেউতাক নাযায়। দৰাৰ বায়েক, পেহীয়েক বা অন্য পৰিয়ালৰ লগত দৰাৰ সৰ্থীয়েক গৈ কন্যাক লৈ আহে। বিয়াৰ দিনা দৰাৰ ঘৰৰ পৰা যাঁয়ং (বাঁহৰ ঢাল) দিয়াটো বাধ্যতামূলক। জোৰোণত কন্যাক ‘পাঁচোঁ’ (এপাট মূল যাঁচী) আৰু ‘খাপচান’ (পিতলৰ খাক) দিয়া হয়।

৩.২.৫ অৰ্থনৈতিক স্থিতি :

হাঁচৰা নগাগাঁৰ মহিলাসকলৰ আৰ্থিক অৱস্থা মধ্যমীয়া ধৰণৰ। তেওঁলোক কৃষিকৰ্ম, পশুপালন, বয়নশিল্প আৰু ব্যৱসায় বৃত্তিৰ লগত জড়িত। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকল নিয়োজিত বৃত্তিৰ ভিত্তিত বৃত্তিৰ তালিকাখন তলত দাঙি ধৰা হৈছে। তালিকাখন দণ্ডিত্ৰত অংকন কৰা হৈছে।

তালিকা : ৩.২.৫

হাঁচৰা নগা গাঁৰৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ বৃত্তি

বৃত্তি	সংখ্যা	শতকৰা হাৰ
শিক্ষকতা	৩	৭%
কৃষি	১৭	৪৩%
পশুপালন	১০	২৫%
ব্যৱসায়	১	১৮%
বয়নশিল্প	৩	৭%
মুঠ	৪০	১০০%

উৎস : ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন

উপৰোক্ত তালিকাৰ পৰা প্রাপ্ততথ্যসমূহ দণ্ডিত্ৰত সহায়ত দেখুওৱা হৈছে

Alipur
Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

উপরোক্ত তালিকার পরা দেখা গৈছে যে গাঁহচৰা নগা গাঁৰৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাৰ ভিতৰত সবাধিক মহিলা কৃষিকৰ্মৰ লগত ৪৩%। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত ২৫% মহিলাই পশুপালন, ১৮% মহিলাই ব্যৱসায়, ৭% মহিলা বয়নশিল্প আৰু ৭% মহিলা শিক্ষকতা বৃত্তিৰ লগত জড়িত।

অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি তথা অৰ্থনৈতিক উন্নতিৰ লগত আয় জড়িত হৈ থাকে। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত ৪৫% মহিলাৰ মাহেকীয়া আয় ১০০০-৫০০০ ভিতৰত, মাহেকীয়া আয় ৬০০০-১০,০০০ টকাৰ ভিতৰত ৪০% মহিলাৰ, ১১,০০০-২০,০০০ টকাৰ ভিতৰত ১৩% মহিলাৰ আৰু ২% মহিলাৰ মাহেকীয়া আয় ২১,০০০-৩০,০০০ টকা।

হাঁচৰা নগা গাঁৰৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত ৪০% মহিলাই চৰকাৰী/বেচৰকাৰীভাৱে আয়োজিত দক্ষতা বিকাশ কাৰ্যসূচীত অংশ গ্ৰহণ কৰিছে।

তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত ৮৮% মহিলাই পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দিশত অৱিহণা যোগায়। তেওঁলোকে কৃষি, পশুপালন, বয়নশিল্প, শিক্ষকতা আৰু ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত হৈ পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দিশত সহায় আগবঢ়ায়।

ওপৰৰ বিশ্লেষণৰ পৰা এইটো সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পৰা যায় যে মহিলাসকলৰ অৰ্থনৈতিক দিশত স্থিতি মধ্যমীয়া ধৰণৰ। সৰহ সংখ্যক মহিলাই কৃষি কৰ্মৰ লগত জড়িত। কৃষি কৰ্মৰ বাহিৰেও মহিলাসকল পশুপালন, বয়নশিল্প, শিক্ষকতা আৰু ব্যৱসায়ৰ লগত জড়িত হৈ পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দিশত সহায় আগবঢ়ায়।

৩.২.৬ : ৰাজনৈতিক দিশত অংশগ্ৰহণ :

হাঁচৰা নগা গাঁৰৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ১০০% 'ভোটদান'ত অংশ গ্ৰহণ কৰিছে।

তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ১০০% মত পোষণ কৰে যে তেওঁলোকৰ গাঁওত মহিলা গাঁও পঞ্চায়তৰ, বিধানসভা/লোকসভাৰ সদস্য নাই।

গতিকে এইটো স্পষ্ট হয় যে গাঁওখনৰ মহিলাসকলে বাজনৈতিক দিশত অংশগ্ৰহণ কৰে যদিও গাঁও পঞ্চায়ত, বিধানসভা/লোকসভা সদস্য পদত অধিস্থিত হোৱা নাই।

৩.২.৭ : সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ :

হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ৯০% মহিলাই পৰিয়ালৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

৯৩% মহিলাই মত পোষণ কৰে যে নিজৰ লগতে পৰিয়ালৰ স্বাস্থ্য সচেতনতাৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ সুযোগ লাভ কৰে।

৮৮% মহিলাই মত পোষণ কৰে যে ঘৰৱা প্ৰয়োজনীয় দ্ৰব্য বেচা-কিনাৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত প্ৰদানৰ সুযোগ লাভ কৰে।

তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ৯৩% মহিলাই ব্যক্ত কৰে যে সন্তানৰ/পৰিয়ালৰ বিকাশ সম্পর্কীয় বিষয়ত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণত সুযোগ লাভ কৰে।

৪.০ অধ্যয়নের ফলাফল (Findings of the Study) :

৪.১ শিবসাগর জিলার হাঁচৰা নগা গাঁও'র মহিলাসকলৰ সামাজিক, শৈক্ষিক আৰু অৰ্থনৈতিক দিশত প্ৰাণ ফলাফলসমূহ

→ সামাজিক দিশত দেখা গ'ল যে পিতৃপ্রধান সমাজত মহিলাসকলে মূৰবীজনক সন্মান আৰু মান্যতা প্ৰদান কৰে। কন্যাক নগাসকলৰ সমাজত নাৰী পুৰুষ উভয়ৰ মাজত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ভাগ আছে। এই ভাগ অনুযায়ী সামাজিক অনুষ্ঠানত মহিলাসকলে নিজৰ নিজৰ দায়িত্বত থকা কাম সুচাৰু কৰে পালন কৰে।

→ মহিলাসকলে বন্ধনকাৰ্য্য, গৃহ সজ্জা, চাফাই কাৰ্য্য, সন্তানৰ প্ৰতিপালন কাৰ্য্য, নিয়াৰিকৈ সম্পাদন কৰে। গতিকে দেখা গ'ল মহিলাসকলে গৃহকৰ্মত সক্ৰিয়তাৰে অংশগ্ৰহণ কৰে।

→ কন্যাক নগাসকলৰ পৰম্পৰাগত উৎসৱ অনুষ্ঠান যেনে আওলিং উৎসৱ, ঐঝেও উৎসৱত মহিলাসকলক প্ৰদান কৰা দায়িত্ব তেওঁলোকে সুচাৰুকৰে পালন কৰে।

→ কন্যাক নগাসকলে সন্তান জন্মৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান স্বকীয় নিয়মেৰে পালন কৰে। সন্তানৰ পাঁচমাহ হোৱাৰ পাছত 'ওথুম' (অৱ্রপ্রাসন্ন) অনুষ্ঠান পালন কৰা হয়। পৰম্পৰা অনুযায়ী সেইদিনা বাতি বাৰ বজাত মাক-দেউতাক থকা এজনী ছোৱালীয়ে কুকুৰা মাংসৰ আঞ্চা আৰু বৰা চাউলৰ ভাত কেঁচুৱাটোক খুৱায়।

→ কন্যাক নগাসকলৰ বিবাহ অনুষ্ঠানক 'নাওয়া পটিপু' বোলা হয়। বিবাহ অনুষ্ঠানত ছমাহ বা এবছৰৰ আগতে টইকাবু' অনুষ্ঠান পাতে। তেওঁলোকৰ সমাজত দৰাজন বৰবাত্ৰী হৈ নাযায়।

→ কন্যাক নগাসকলৰ মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠানক 'ৰানয়াজ' বুলি কয়। পৰম্পৰাগত নিয়ম অনুসৰি এই অনুষ্ঠানত গাঁওৰ বয়োজ্যেষ্ঠ মহিলাই পিঠা খুন্দি তৰাপাতত বাক্সি দুটা টোপোলা ঘাঁইৰ তলত পুতি থয়। সোঁহাতৰ টোপোলাটোত মৃতকৰ পৰিয়ালে এজন এজনকে স্পৰ্শ কৰি মৃতকৰ নাম লৈ বিদায় জনায়।

→ কন্যাক নগাসকল হিন্দু ধৰ্মালম্বী। কন্যাক নগাসকলে উপবিপুৰুষৰ বীতি অনুসৰি প্ৰতিঘৰ মানুহে সুকীয়া কোঠাত একোটাকে লাইখুটা সাজি লয়। যিকোনো সকাম নিকামৰ প্ৰয়োজন হোৱা কুকুৰা, গাহবি লাইখুটাৰ সাক্ষী কৰি সুফল কামনাথে বধ কৰে। মহিলাসকলেও এনেধৰণৰ ধৰ্মীয় বীতিনীতি মানি চলে।

→ শৈক্ষিক দিশত দেখা গ'ল যে নগা মহিলাসকল কৃষিকাৰ্য্যৰ লগতে বয়নশিল্প, পশুপালন, ব্যৱসায় আৰু চাকৰিৰ লগত জড়িত হৈ পৰিয়ালৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত আগবঢ়াইছে।

৪.২ শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওৰ জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতিৰ প্ৰাণ ফলাফলসমূহ -

→ হাঁচৰা নগা গাঁৱৰ মহিলাসকল শৈক্ষিক দিশত আগবঢ়া বুলিব পাৰি। শৈক্ষিক দিশত নগা মহিলাসকলৰ স্থিতি সন্তোষজনক। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ পৰিয়ালৰ মহিলাৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অৰ্হতা হৈছে স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰীধাৰী ২%। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ পৰিয়ালৰ মহিলাৰ সৰ্বোচ্চ শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ ভিতৰত ৫% আইন বিষয়ৰ, ২৮% স্নাতক ডিগ্ৰীধাৰী, ৩৮% উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ, ২০% হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ, ২% উচ্চ প্ৰাথমিক আৰু ৫% নিম্ন প্ৰাথমিক উত্তীৰ্ণ। তেওঁলোকে শৈক্ষিক দিশত অংশ গ্ৰহণ কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰে। সৰহসংখ্যক তথ্যপ্ৰদানকাৰী মহিলাই সন্তান/পৰিয়ালৰ শিশুৰ পঢ়া-শুনাৰ ক্ষেত্ৰত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

→ সামাজিক স্থিতিৰ ক্ষেত্ৰত দেখা গ'ল যে বয়োজ্যেষ্ঠসকলে গ্ৰহণ কৰা সামাজিক সিদ্ধান্তসমূহ মহিলাসকলে মানি চলে। তেওঁলোকে বিয়া-স্বাহ আদি সামাজিক অনুষ্ঠানত অংশগ্ৰহণ কৰে। তেওঁলোকৰ সমাজত নাৰী পুৰুষ উভয়ৰ মাজত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ভাগ আছে আৰু এই অনুযায়ী নিজৰ নিজৰ দায়িত্বত থকা কাম মহিলাসকলে সম্পন্ন কৰে গতিকে কন্যাক নগাসকলৰ সমাজত নাৰীৰ স্থান পুৰুষৰ সৈতে সমান নহয়। কন্যাক নগা সমাজৰ পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰা উৎসৱ অনুষ্ঠানত মহিলাসকলে অংশ গ্ৰহণ কৰে। বিবাহ সম্পন্ন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কন্যাক নগাসমাজৰ কন্যাৰ লগত জড়িত সুকীয়া প্ৰথা পালন কৰে।

→ মহিলাসকলৰ অৰ্থনৈতিক দিশত স্থিতি মধ্যমীয়া ধৰণৰ। সৰহ সংখ্যক মহিলাই কৃষি কৰ্মৰ লগত জড়িত (৪৩%)। কৃষিকৰ্মৰ বাহিৰেও মহিলাসকল পশুপালন, বয়নশিল্প, শিক্ষকতা আৰু ব্যৱসায় লগত জড়িত হৈ পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দিশত সহায় আগবঢ়ায়। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ভিতৰত সৰবাধিক ৪৫% মহিলাৰ মাহেকীয়া আয় ১০০০-৫০০০ বৰ্ষত সহায় আগবঢ়ায়। তথ্যদানকাৰী মহিলাসকলৰ ৪০% মহিলাই চৰকাৰী/বেচৰকাৰী ভাৱে আয়োজিত দক্ষতা বিকাশ কাৰ্য্যসূচীত অংশ

গ্রহণ করিছে। তথ্যদানকারী মহিলাসকলৰ ৮০% মহিলাৰ নিজা বেংক একাউন্ট আছে।

→ ৰাজনৈতিক দিশত অংশগ্রহণৰ ক্ষেত্ৰত হাঁচৰা নগা গাঁওৰ তথ্যদানকারী মহিলাসকলৰ ১০০% ই ভোটদানত অংশ গ্রহণ কৰিছে। তেওঁলোকৰ মহিলাই গাঁও পঞ্চায়ত বিধানসভা/লোকসভাৰ সদস্য পদত অধিস্থিত হোৱা নাই।

→ সিদ্ধান্ত গ্রহণ প্রক্ৰিয়াত অংশগ্রহণৰ ক্ষেত্ৰত দেখা গ'ল যে তথ্যদানকারী ৯০% মহিলাই পৰিয়ালৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ প্রক্ৰিয়াত ৯৩% মহিলাই নিজৰ লগতে পৰিয়ালৰ স্বাস্থ্য সচেতনতাৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত গ্রহণত ৮৮% মহিলাই ঘৰৰা প্ৰয়োজনীয় দ্রব্য বেচা-কিলাৰ ক্ষেত্ৰত আৰু ৯৩% মহিলাই সন্তান/পৰিয়ালৰ বিকাশ সম্পর্কীয় বিষয়ত সিদ্ধান্ত গ্রহণৰ সুযোগ লাভ কৰিছে।

পঞ্চম অধ্যায়

সামৰণি

৫.০ শিক্ষাগত তাৎপর্য (Educational Significance) :

এই অধ্যয়নের যথেষ্ট শিক্ষাগত তাৎপর্য আছে। কিয়নো এই অধ্যয়নে সমাজত এক অবিচ্ছেদ্য তাৎক অধ্যয়নের বিষয়বস্তু কাপে সাঞ্চি লৈছে। মহিলাসকল হৈছে এখন সমাজের প্রতিচ্ছবি দাঙি ধৰিব বিচৰা হৈছে। এই অধ্যয়নের পৰা লাভ কৰা ফলাফলের ওপৰত ভিত্তি কৰি তলত উল্লেখ কৰা পৰামৰ্শসমূহ আগবঢ়োৱা হ'ল -

- উচ্চ শিক্ষার ক্ষেত্ৰত মহিলাসকলক আকৰ্ষিত কৰিব লাগিব।
- মহিলাসকলৰ মাজত থকা সৃষ্টিশীল প্ৰতিভা সমূহৰ বিকাশৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিব লাগিব।
- অৰ্থনৈতিক দিশত মহিলাসকলক ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ আৰু শিক্ষকলা কৰ্মৰ প্ৰতি উৎসাহিত কৰিলে তেওঁলোক অধিক অনুপ্রাণিত হ'ব।
- আঞ্চ সহায়ক গোটৰ জৰিয়তে স্বারলম্বী কৰি তুলিব পাৰি।

৫.১ সামৰণি (Conclusion) :

স্বকীয় বীতি-নীতি, উৎসৱ অনুষ্ঠান সমূন্দ্ৰ জনগোষ্ঠী কল্যাক নগাসকল। নগা জনজাতীয় সমাজ জীৱন শাস্তি প্ৰিয় আৰু সু-শৃংখলিত। তেওঁলোকৰ সমাজ জীৱন পৰম্পৰাগত বীতি-নীতি অনুসৰি পৰিচালিত হয়। তেওঁলোকৰ সামাজিক লোকাচাৰৰ মাজত পৰম্পৰাগত সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন দিশ সংৰক্ষণ হৈ আছে। নগা মহিলাসকল শাস্তি প্ৰিয়, নিজু আৰু সৌন্দৰ্যপ্ৰিয়। সৰহসংখ্যক ঘৰৰ আগফালে মহিলাসকলে নানা তৰহৰ ফুলেৰে ধূনীয়াকৈ বাগিছা পাতি সৌন্দৰ্যশীল মনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে। কল্যাক নগাসকলৰ সমাজত মহিলাসকলৰ ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাগত কিছুমান নিয়ম প্ৰযোজ্য। তেওঁলোকে এই নিয়ম নীতি মানি শৃংখলিত ভাৱে বসবাস কৰে। শৈক্ষিক ক্ষেত্ৰত নগা মহিলাসকলে আগছী মনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰে। পৰিয়ালৰ অৰ্থনৈতিক দিশটো তেওঁলোকে বৰঙণি আগবঢ়ায় পৰিয়ালক অৰ্থনৈতিক স্বারলম্বিতাৰ পথত আগুৱাই যোৱাত সহায় কৰে। গতিকে এই অধ্যয়নে কল্যাক নগা জনজাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতি উপলক্ষি কৰাত সহায় কৰিব।

*****

- Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

পঞ্চপুঞ্জী :

গণে, স্নিধাবাণী (২০১৭), ‘শিরসাগৰৰ হাঁচৰাৰ নগাগাঁও’, চূতীয়া, প্ৰকৃ. আৰু পাংগিৎ, আ. (সম্পাৎ), জেবেঙ্গো কৃপহী (৪৩৯-৪৪২), শিৰসাগৰ : অসম সাহিত্য সভাৰ শতবৰ্ষীয় অধিবেশন।

চলিহা, বে.কু., শইকীয়া, ত আৰু শইকীয়া বৰা, কল্প. (২০১৬) ‘শিক্ষাৰ সমসাময়িক ধাৰা’, যোৰহাট : বিদ্যাভূৰন।

বুঢ়াগোহাঁই, বনিতা (২০১৭), ‘অসমৰ নগা জনগোষ্ঠীসকলৰ সামাজিক লোকাচাৰ : এক অধ্যয়ন’, হাকাচাম ৰাভা, উ আৰু নাথ, প্ৰকৃ. (সম্পা.), অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সামাজিক লোকাচাৰ (২৩৫-২২২), গুৱাহাটী : বনলতা।

ভট্টাচার্য, প্ৰ. (২০০৮). ‘অসমৰ জনজাতি’, ধেমাজি : কিৰণ প্ৰকাশন।

Aoling Festival of the konyak Tribe 2016-04-03 [http://www.nelive.in/nagaland/
art-culture/aoeling festival konyak tribe](http://www.nelive.in/nagaland/art-culture/aoeling festival konyak tribe).

<https://www.census2011.co.in.>164>

<https://www.mapsofindia.com>

নগা জনজ্ঞাতীয় সমাজত মহিলাৰ স্থিতিঃ শিবসাগৰ জিলাৰ হাঁচৰা নগা গাঁওত এক অধ্যয়ন
প্ৰক্ৰিয়া : ১

ব্যক্তিৰ ব্যক্তিগত তথ্য :

তথ্যদানকাৰীৰ নাম	:
বয়স	:
লিংগ	: পুৰুষ/মহিলা
বৃত্তি	:
শিক্ষাগত অর্হতা	:
মাহেকীয়া আয়	:

গাঁওৰ বিবরণ :

- ১। গাঁওৰ নাম
- ২। গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম
- ৩। জিলাৰ নাম
- ৪। গাঁওখনৰ চাৰিসীমা
- ৫। গাঁওখনৰ মুঠ জনসংখ্যা
- ৬। গাঁওখনৰ মহিলাৰ মুঠ জনসংখ্যা :
- ৭। গাঁওখনৰ যাতায়ত ব্যৱস্থা : (পকা ৰাস্তা/কেচা ৰাস্তা/শিলগুটিযুক্ত ৰাস্তা)

আপোনাৰ গাঁওত থকা বিদ্যালয়ৰ তথ্য :

ক্রমিক নং	প্রকাৰ	বিদ্যালয়ৰ নাম	স্থাপিত	চৰকাৰী/বেচৰকাৰী

সামাজিক গাঁঠনি :

- ১। আপোনাৰ পৰিয়ালৰ মুৰৰী কোন?.....
  - ২। আপুনি ঘৰৰ মুৰৰীজনক সন্ধান আৰু মান্যতা প্ৰদান কৰে নে?
  - ৩। আপোনাৰ সমাজত নাৰী পুৰুষৰ উভয়ৰ মাজত কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ভাগ আছে নেকি?
  - ৪। গাঁওৰ সিদ্ধান্তসমূহ কোনে গ্ৰহণ কৰে?
  - ৫। আপুনি গাঁওৰ গাঁওবুঢ়া/বয়োজেষ্ট্যসকলে গ্ৰহণ কৰা সামাজিক সিদ্ধান্তসমূহ মানি চলে নে?
- গাঁওবুঢ়া   গাঁওৰ বয়োজেষ্ট্যসকলে
- মানি চলো   নচলো

গৃহ কৰ্মত অংশগ্ৰহণ :

- ১। আপুনি ঘৰৰা কামত অংশ গ্ৰহণ কৰি আনন্দ লাভ কৰে নে?
  - ২। আপুনি ঘৰৰা কামত অংশ গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত স্বাধীনতা লাভ কৰে নে?
  - ৩। আপুনি ঘৰৰা কৰ্ম হিচাপে কেনেধৰণৰ কাম কৰি ভাল পায়, উল্লেখ কৰক
- (i).....
- (ii).....

উৎসৱ অনুষ্ঠানত অংশ প্ৰহণ :

- ১। আপোনাৰ সমাজত পৰম্পৰাগত ভাবে উৎসৱ পালন কৰে নে?

কৰো   নকৰো

২। আপোনার সমাজত উদ্যাপন করা উৎসব অনুষ্ঠানটোর নাম -

অঁওলেং উৎসব পয়ছাংকেন

৩। আপুনি 'ঐয়া টাইপ' পরিবেশন করা অনুষ্ঠানত অংশ গ্রহণ করে নে?

করো নকরো

৪। আপোনার সমাজত পালন করা উৎসব অনুষ্ঠানসমূহ কি কি?

(i).....

(ii).....

৫। আপুনি উৎসব অনুষ্ঠানত নিজা দায়িত্ব সূচার কাপে পালন করে নে?

করো নকরো

বিবাহ অনুষ্ঠান :

১। আপোনালোকৰ বিবাহ অনুষ্ঠানৰ নাম কি?

.....

২। আপোনার সমাজত বিবাহৰ দিন কেনেদেবে ধার্য্য কৰা হয়?

.....

৩। বিবাহৰ দিনা পৰম্পৰাগত নিজা নিয়ম পালন কৰে নে?

করো নকরো

৪। যদি কৰে কলে ধৰণৰ নিয়ম পালন কৰে, উল্লেখ কৰক-

(i).....

(ii).....

মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠান :

১। আপোনালোকৰ সমাজত মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠানক কি বুলি কয়?.....

করো নকরো

২। মৃত্যুৰ লগত জড়িত অনুষ্ঠানত নিজা নিয়ম পালন কৰে নে?

৩। যদি পালন কৰে কেনেধৰণৰ নিয়ম পালন কৰে উল্লেখ কৰক-

.....

ধৰ্ম :

১। আপোনালোক কি ধৰ্মৰ লোক?.....

করো নকরো

২। আপোনালোকৰ সমাজত উপবিষ্ঠৰ বীতি-নীতি বিশ্বাস কৰে নে?

৩। যদি কৰে, কেনেধৰণৰ বীতি-নীতি বিশ্বাস কৰে উল্লেখ কৰক-

.....

শৈক্ষিক দিশ :

১। আপুনি শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আগ্ৰহী নে?

হয় নহয়

২। আপুনি শিশুৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰে নে?

করো নকরো

৩। আপোনার সন্তান কি মাধ্যমত পঢ়া-শুনা কৰে?.....

অৰ্থনৈতিক দিশ :

১। আপুনি কৃষি কৰ্মৰ লগত জড়িত নে?

হয় নহয়

২। আপুনি পশুপালন কৰ্মৰ লগত জড়িত নে?

হয় নহয়

৩। আপুনি 'বয়ন শিল্প'ৰ লগত জড়িত নে?

হয় নহয়

৪। আপুনি আত্মসহায়ক গোটৰ সদস্য নেকি?

হয় নহয়

৫। আপুনি চৰকাৰী/বেচৰকাৰী চাকৰিত নিয়োজিত নেকি?

হয় নহয়

৬। আপুনি শিল্প কলাৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত নে? হয় নহয়

৭। আপোনাৰ প্ৰিয় শিল্প কলা কি?.....

হয় নহয়

৮। আপুনি পৰিয়ালৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত অৰিহণা যোগায় নে?

হয় নহয়

৯। যদি পৰিয়ালৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত অৰিহণা যোগাইছে কেনেধৰণে জড়িত উল্লেখ কৰক-

(i).....

.....

তথ্য সংগ্ৰহকাৰীৰ স্বাক্ষৰ

তথ্যদান কাৰীৰ স্বাক্ষৰ

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitapukhuri

Head

নগা জনজাতীয় সমাজিক মহিলার স্থিতি: শিবসাগর জিলার হাঁচৰা নগা গাঁওত এক অধ্যয়ন

প্রশ্ন পত্র : ২

ব্যক্তির ব্যক্তিগত তথ্য :

তথ্যদাতার কারীর নাম	:
বয়স	:
লিংগ	: পুরুষ/মহিলা
বৃত্তি	:
শিক্ষাগত অর্হতা	:
মাহেকীয়া আয়	:

শৈক্ষিক দিশ :

- ১। আপুনি প্রচলিত শিক্ষা ব্যবস্থা সম্পর্কে জ্ঞাত নে? হয় নহয়
- ২। আপোনার পরিয়ালৰ মহিলার সর্বোচ্চ শিক্ষাগত অর্হতা কিমান? ..... হয় নহয়
- ৩। আপুনি সন্তান/পরিয়ালৰ শিশুৰ পঢ়া-শুনা ক্ষেত্ৰত সজাগ নে? হয় নহয়
- ৪। আপুনি সন্তান/পরিয়ালৰ শিক্ষার ক্ষেত্ৰত অংশ প্ৰহণ কৰে নে? কৰো নকৰো
- ৫। আপোনার সন্তান/পরিয়ালৰ শিশুৰে অধ্যয়নৰত শিক্ষানুষ্ঠানত অনুষ্ঠিত সভা-সমিটি বা অন্যান্য কাৰ্যসূচীত অংশ প্ৰহণ কৰে নে? কৰো নকৰো
- ৬। আপোনার গাঁওত শৈক্ষিক অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হৈছে নেকি? হৈছে নাই হোৱা
- ৭। যদি আপোনাৰ গাঁওত শৈক্ষিক অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হৈছে আপুনি অংশ প্ৰহণ কৰিছে নেকি? কৰিছো নাইকৰা
- যদি অংশপ্ৰহণ কৰিছে কেনেধৰণৰ অনুষ্ঠান উল্লেখ কৰক-
- (i).....
- (ii).....

সামাজিক স্থিতি :

- ১। আপোনাৰ সমাজত 'মুখ্য ব্যক্তি' আছে নে? আছে নাই
- ২। গাঁওৰ সামাজিক সিদ্ধান্তসমূহ কোনে প্ৰহণ কৰে? গাঁওৰ বুড়াই গাঁওৰ বয়োজেষ্ট সকলে
- ৩। আপুনি গাঁওৰ গাঁওৰুড়া/বয়োজেষ্টসকলে প্ৰহণ কৰা সামাজিক সিদ্ধান্তসমূহ মানি চলে নে? মানি চলো নচলো
- ৪। গাঁওৰ সমস্যা, নীতি-নিয়ম আলোচনা কৰিবৰ বাবে সমবেত হোৱা স্থানৰ নাম কি? .....
- ৫। আপুনি সামাজিক অনুষ্ঠানত অংশপ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত স্বাধীনতা লাভ কৰে নে? কৰো নকৰো
- ৬। আপুনি বিভিন্ন উৎসৰ অনুষ্ঠানত নিজা দায়িত্ব সুচাৰুৰূপে পালন কৰে নে? কৰো নকৰো

উৎসৰ অনুষ্ঠানত অংশ প্ৰহণ :

- ১। আপোনাৰ জনজাতীয় সমাজৰ মুখ্য উৎসৰ কি?
- .....
- ২। পৰম্পৰাগতভাৱে শস্য চপোৱা উৎসৰটিৰ নাম কি?
- .....
- ৩। আপুনি পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰা উৎসৰ অনুষ্ঠানত অংশ প্ৰহণ কৰে নে? কৰো নকৰো
- ৪। উৎসৰ অনুষ্ঠান কেনেধৰণে পালন কৰে উল্লেখ কৰক? .....

বিবাহ ক্ষেত্র :

১। নগা অনঙ্গাতীয় সমাজত একে গোত্র মাজত বিবাহ সম্পাদন হয় নে?

হয় নহয়

২। আপোনাৰ সমাজত বিবাহ পথা কেনেদৰে অনুষ্ঠিত কৰা হয়? উল্লেখ কৰক-

(i).....

(ii).....

অর্থনৈতিক স্থিতি :

১। আপুনি কি কৰ্মৰ লগত জড়িত?

২। আপুনি চৰকাৰী/বেচৰকাৰী ভাৱে আয়োজিত দক্ষতা বিকাশ কাৰ্যসূচীত অংশ গ্ৰহণ কৰিছে নেকি?

কৰিছে নাইকৰা

৩। আপোনাৰ নিজা বেংক একাউণ্ট আছে নে?

আছে নাই

৪। আপুনি পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দিশত অবিহণা যোগায় নে?

হয় নহয়

যদি পৰিয়ালৰ আৰ্থিক দিশত অবিহণা যোগাইছে কেনেধৰণে যোগাইছে উল্লেখ কৰক-

(i).....

(ii).....

ৰাজনৈতিক দিশত অংশগ্ৰহণ :

১। আপুনি 'ভোটদান'ত অংশ গ্ৰহণ কৰিছে নে?

কৰিছে নাইকৰা

২। আপোনাৰ গাঁওৰ মহিলা সদস্যই পঞ্চায়ত নিৰ্বাচনত প্রতিনিধিত্ব আগবঢ়াইছে নেকি?

হয় নহয়

৩। আপোনাৰ গাঁওত মহিলা গাঁও পঞ্চায়তৰ সদস্য আছে নেকি?

আছে নাই

৪। আপোনাৰ গাঁওত মহিলা বিধান সভা/লোকসভাৰ সদস্য আছে নেকি?

আছে নাই

সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ :

১। আপুনি পৰিয়ালৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ প্ৰক্ৰিয়াত অংশ গ্ৰহণ কৰে নে?

কৰো নকৰো

২। আপুনি নিজৰ লগতে পৰিয়ালৰ স্বাস্থ্য সচেতনতাৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ সুযোগ লাভ কৰে নে?

কৰো নকৰো

৩। আপুনি ঘৰৱা প্ৰয়োজনীয় দ্ৰব্য বেচা-কিনাৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত প্ৰদানৰ সুযোগ লাভ কৰে নে?

কৰো নকৰো

৪। আপুনি সন্তান/পৰিয়ালৰ বিকাশ সম্পর্কীয় বিষয়ত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ সুযোগ লাভ কৰে নে?

কৰো নকৰো

তথ্য সংগ্ৰহকাৰীৰ স্বাক্ষৰ

তথ্যাদান কাৰীৰ স্বাক্ষৰ

Head

Dept. of Education
H.C.D.G. College, Nitaipukhuri

আলোক চিত্র

